

Seminar 4: Ny hjemmeside om socialfaglige indsatser og metoder på demensområdet

"Hjemmesiden er et redskab fra jer til jer. Så brug den."

www.socialstyrelsen.dk/demens er vidensbank fra demenskoordinator til demenskoordinator, hvor al viden omkring demens er blevet samlet ét sted.

Iben Stephensen, programleder for Nationale Handlingsplan for demens.

Den nylancerede hjemmeside fra Socialstyrelsen er lanceret med fire temaer:

1. Reminiscens
2. Musik for målgrupper med særlige behov
3. Yngre med demens
4. udviklingshæmmede.

I løbet af det kommende år bliver hjemmesiden udvidet med flere temaer såsom etniske minori-

teter. Under seminaret var der oplæg af seks fagpersoner inden for de forskellige temaer for at præsentere noget af det indhold, der findes på den nye hjemmeside.

En musikterapeuts erfaringer

Chris Lykkegaard er musikterapeut i Demenscentrum Aarhus og står for DanseCaféen, der er en musikalsk ramme for træning af fysiske, kognitive og sociale funktioner. I Demenscentrum Aarhus er der et tæt tværfagligt arbejde mellem terapeuter og plejepersonale omkring beboere, der ikke kan rummes andre steder. Det er tale om personer, der er så langt i deres demens, at de er svære at rumme i et almindeligt plejehjem. For at beskrive, hvordan musikterapi kan have en gavnlig effekt hos de demente, præsenterede Chris Lykkegaard tre case-historier:

Den første historie er om Ellen, der tidligere har spillet klaver. Chris Lykkegaard bruger klavermusik til vække Ellen, og ved at bruge rytme kan hun langsomt åbne Ellens arme og måske få en lille dans med hende ved at svinge hænderne frem og tilbage.

Den anden historie er om Ingrid. Hun er en lille spinkel dame, der har haft et armbrud, men hun vil ikke samarbejde om at genoptræne sin arm, da det gør ondt. Når musikken spiller, glemmer hun alt om sin modvilje og træner armen helt af

sig selv ved at danse med armene ud til siden.

Den sidste historie er om Jens på 69 år, der lider af Alzheimers demens og har apraksi. Tingene skal derfor forenkles til ham, og f.eks. må

der ikke være for mange ting på bordet, når han skal spise, da han så ikke kan finde ud af, hvad han skal bruge til at spise med. Hans sprog er forstyrret, og det gør Jens frustreret. Når der er musikterapi, får Jens en afrikansk tromme. Han har aldrig spillet på tromme før, men ham, der ikke kan holde på kniv og gaffel, spiller på flere niveauer og synger. Han synger anden stemme på et volapyk sprog, og det lyder fedt. På det tidspunkt, føler han sig hel, og det løfter humøret hos de andre deltagere.

Astrid Jakobsen er musikterapeut i Vejle kommune og arbejder ligeledes med demente, der har det svært. Hun beskrev hvordan musik kan bruges til at kommunikere med denne gruppe, da

rytme og lyde bliver afkodet tæt på vores krybdyrhjerne, som er det første og nok også sidste system, vi bruger. Musik og sang kan snige sig forbi skadede områder i hjernen, da musik stimulerer et helt andet hjernecenter end det vi bruger til sproglig kommunikation. Der er eksempelvis borgere, der ikke kan tale, men som godt kan

”Hvis man kan bruge udtrykket: De er i forvejen bagud på point. Men de er også foran. De har allerede gode strategier i forhold til at kunne tackle pleje i hverdagen. Det giver dem en hjemmefordel, hvis de rammes af demens.”

synges. Musikken bedrager med nærvær og succesoplevelser og bliver en legal legeplads og ventil for de demensramte. At arrangere et godt forløb med musikterapi forudsætter et godt samarbejde mellem plejepersonalet og terapeuten. Plejepersonalet skal støtte op om mu-

sikterapien, og skal f.eks. turde at danse med beboeren. Musikterapi kræver noget af alle parter, men er meget givtig, hvis der bliver givet plads til det.

”Borgere med demens kan i forvejen være ret uforudsigeligt. Jeg kan sige, at det bliver mere uforudsigeligt, når der er tale om demens hos mennesker med udviklingshæmning.”

ATLAS-modellen

Lene Theager og Lisbeth Hyldgaard, Skander-

borg Kommune præsenterede i deres del af seminaret Atlasmodellen, der er et produkt fra Skanderborg Kommune, som de bruger i deres

ATLAS-modellen

ATLAS-modellen er et redskab til at kortlægge menneskers styrker og svagheder på en konstruktiv måde. Idéen er, at man skal betragte et menneske som et verdenskort, der viser alle de forskellige ting, som personen består af. Når man kigger på et menneske på denne måde, kan man gå ind og arbejde med det enkelte kontinent, f.eks. personlighedskontinentet og adfærdskontinentet. Hvis der på adfærdskontinentet er bjerge og vulkaner, kan det være tegn på, at der er udadreagerende adfærd. Løsningen skal så findes på adfærdskontinentet og ikke blandes sammen med personlighedskontinentet.

arbejde med mennesker med udviklingshæmning og demens.

Denne gruppe er særligt kendetegnede ved, at de i forvejen har varige nedsatte funktioner. De har levet et anderledes liv, og har derved et andet udgangspunkt. De har nemlig altid haft brug for hjælp i større eller mindre omfang, og har som udgangspunkt vanskeligt ved at udtrykke deres behov og følelser.

En udfordring i plejen af denne gruppe menne-

sker, er, at man måske overser de forandringer som demensen forårsager, da de udviklingshæmmede i forvejen er ramt af nedsatte funktioner. På trods af, at det kan være svært for omgivelserne at udpege forandringerne, skal man huske at demenssygdommen er den samme, og at der derfor skal støttes yderligere op omkring denne gruppe, især set i lyset af, at der er tre til fire gange højere risiko for at udvikle demens som udviklingshæmmede.

Rammer for en socialpædagogisk tilgang i demens- og aldringsforløb

Rose Marie Olsen & Trine Bay Isager kommer fra et lille plejecenter med i alt 29 beboere fra 40 år og op efter. Grundtanken på plejecenteret er, at livskvalitet skal bevares hele livet igennem. På stedet arbejder de med en model om livsarenaer:

Kontakt oplægsholder:
ibs@socialstyrelsen.dk

1.
arena:

Hjemmet – privatliv. Her borgeren har suverænit.

2. arena: Naboskab – naborelationer.

3. arena: Aktivitet og beskæftigelse.

4. arena: Familien, traditioner og værdier, lokalmiljø, den historiske tilknytning.

Alle borgerne rummer disse arenaer, og det er personalets opgave at være opmærksom på, hvornår de forskellige miljøskift begynder at tilte. Hver eneste dag er forskellig, så de bliver nødt til at starte forfra med at definere arenaerne. Man skal gøre sig klart, hvad behovet for hver enkelt borger er, og hvordan de kan mødes. Hvis en borger ikke kan komme til julemiddag hos familien, hvordan arrangerer man så, at julemiddagen kommer hjem til hende - måske på selve dagen eller aftenen før.

”Det handler om at skulle turde. Hvad rummer det her af muligheder. Tør vi prøve det? Borgerne med demens går jo ikke i bad som os. De går ikke ind under bruseren, vasker håret osv. Borgerne med demens får bad liggende, kravlende og siddende. Og vi bringer bamser, øl, chokolade og sågar hunde ind i badet. Vi gør det fordi det virker.”

ATLAS-modellen

ATLAS-modellen er et redskab til at kortlægge menneskers styrker og svagheder på en konstruktiv måde. Idéen er, at man skal betragte et menneske som et verdenskort, der viser alle de forskellige ting, som personen består af. Når man kigger på et menneske på denne måde, kan

man gå ind og arbejde med det enkelte kontinent, f.eks. personlighedskontinentet og adfærdskontinentet. Hvis der på adfærdskontinentet er bjerge og vulkaner, kan det være tegn på, at der er udadreagerende adfærd. Løsningen skal så findes på adfærdskontinentet og ikke blandes sammen med personlighedskontinentet.